

महाराष्ट्र शासन राजपत्र

असाधारण
प्राधिकृत प्रकाशन

शनिवार, मे ७, २००५/वैशाख १७, शके १९२७

स्वतंत्र संकलन म्हणून फाईल करण्यासाठी या भागाला वेगळे पृष्ठ क्रमांक दिले आहेत.

भाग चार

महाराष्ट्र विधानमंडळाचे अधिनियम व राज्यपालांनी प्रख्यापित केलेले अध्यादेश व केलेले विनियम

अनुक्रमणिका

सन २००५ चा महाराष्ट्र अध्यादेश क्रमांक २--मुंबई मुद्रांक अधिनियम, १९५८ यात आणखी सुधारणा करण्याकरिता अध्यादेश.

पृष्ठे

.... ३२४-३३४

महसूल व वन विभाग

मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२, दिनांक ७ मे २००५.

MAHARASHTRA ORDINANCE No. II OF 2005.

AN ORDINANCE FURTHER TO AMEND THE BOMBAY STAMP ACT, 1958.

सन २००५ चा महाराष्ट्र अध्यादेश क्रमांक २.

मुंबई मुद्रांक अधिनियम, १९५८, यात आणखी सुधारणा करण्याकरिता अध्यादेश.

ज्याअर्थी, राज्य विधानमंडळाच्या दोन्ही सभागृहांचे अधिवेशन चालू नाही ;

आणि ज्याअर्थी, यात यापुढे दिलेल्या प्रयोजनांसाठी, महाराष्ट्राच्या राज्यपालांची १९५८ चा मुंबई मुद्रांक अधिनियम, १९५८, यात आणखी सुधारणा करण्यासाठी तात्काळ कार्यवाही करणे जीमुळे आवश्यक व्हावे अशी परिस्थिती अस्तित्वात असल्याबद्दल मुंबई ६०. खात्री पटली आहे ;

त्याअर्थी, आता, भारताच्या संविधानाच्या अनुच्छेद २१३ च्या खंड (१) द्वारे प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकारांचा वापर करून, महाराष्ट्राचे राज्यपाल, याद्वारे, पुढील अध्यादेश प्रख्यापित करित आहेत :—

- (१) या अध्यादेशास, मुंबई मुद्रांक (सुधारणा) अध्यादेश, २००५ असे म्हणावे.
- (२) तो, तात्काळ अंमलात येईल.

संक्षिप्त नाव व प्रारंभ.

भाग चार—६०

(३२४)

[किंमत : रुपये १.००]

सन १९५८ चा मुंबई
अधिनियम क्रमांक
६० याच्या कलम २
ची सुधारणा.

२. मुंबई मुद्रांक अधिनियम, १९५८ (यात यापुढे ज्याचा निर्देश “ मुख्य अधिनियम ” असा करण्यात आला आहे) याच्या कलम २ मध्ये,—

१९५८ चा
मुंबई ६०.

(१) खंड (आय) मध्ये, पुढील स्पष्टीकरण जादा दाखल करण्यात येईल :—

“ स्पष्टीकरण.—“ सही केलेला ” आणि “ सही ” या संज्ञेत, माहिती तंत्रज्ञान अधिनियम, २००० याच्या कलम ११ नुसार इलेक्ट्रॉनिक अभिलेखाचे आरोपण, याचा देखील समावेश होतो ; ” ;

२००० चा
२१.

(२) खंड (ल) मध्ये, पुढील स्पष्टीकरण जादा दाखल करण्यात येईल :—

“ स्पष्टीकरण.—“ दस्तऐवज ” या संज्ञेत, माहिती तंत्रज्ञान अधिनियम, २००० याच्या कलम २, पोट-कलम (१), खंड (न) मध्ये व्याख्या केल्याप्रमाणे कोणत्याही इलेक्ट्रॉनिक अभिलेखाचा देखील समावेश होतो ; ”.

२००० चा
२१.

सन १९५८ चा मुंबई
अधिनियम क्रमांक
६० याच्या कलम ४
ची सुधारणा.

३. मुख्य अधिनियमाच्या कलम ४ मध्ये,—

(१) पोट-कलम (१) मधील,—

(एक) “ कोणतीही ” या मजकुराऐवजी, “ कोणताही विकास करारनामा, ” हा मजकूर दाखल करण्यात येईल ;

(दोन) “ अभिहस्तांतरण, ” या मजकुरानंतर “ विकास करारनामा, ” हा मजकूर समाविष्ट करण्यात येईल ;

(२) समासटीपेमध्ये “ विक्री ” या मजकुरापूर्वी, “ विकास करारनामा, ” हा मजकूर समाविष्ट करण्यात येईल.

सन १९५८ चा मुंबई
अधिनियम क्र. ६०
यात कलम १०ब
समाविष्ट करणे.
व्यापारी सदस्यांच्या
लेख्यामधून रोखे
बाजार इत्यादींनी
मुद्रांक शुल्क वजा
करणे.

४. मुख्य अधिनियमाच्या कलम १०अ नंतर, पुढील कलम समाविष्ट करण्यात येईल :—

“ १०ब. या अधिनियमामध्ये काहीही अंतर्भूत असले तरी, वायदा संविदा (विनियमन) अधिनियम, १९५२ याच्या कलम २, खंड (क) मध्ये व्याख्या केल्याप्रमाणे, रोखे बाजार किंवा एखादा संघ यांच्यामार्फत केलेल्या व्यवहारांच्या बाबतीत, यथास्थिति, रोखे बाजार किंवा संघ, असे व्यवहार पूर्ण करण्याच्या वेळी, देय असलेले मुद्रांक शुल्क, व्यापारी सदस्यांच्या लेख्यामधून वजा करून वसूल करील. अशाप्रकारे वसूल केलेले मुद्रांक शुल्क, मुख्य नियंत्रक महसूल प्राधिकार्याने विनिर्दिष्ट केलेल्या रीतीने शासकीय कोषागारात, उप कोषागारात किंवा मुख्य मुद्रांक कार्यालयात हस्तांतरित करण्यात येईल.

१९५२ चा
७४.

स्पष्टीकरण.—या कलमाच्या प्रयोजनार्थ, “ रोखे बाजार ” या संज्ञेचा अर्थ, रोखे संविदा (विनियमन) अधिनियम, १९५६ याच्या कलम (२) च्या खंड (च) मध्ये व्याख्या केल्याप्रमाणे रोखे बाजार, असा आहे. ” .

१९५६ चा
४२.

५. मुख्य अधिनियमाला जोडलेल्या अनुसूची एक मध्ये,—

सन १९५८ चा मुंबई
अधिनियम क्रमांक
६० याच्या अनुसूची
एक ची सुधारणा.

(१) अनुच्छेद १ च्या खंड (१) मधील, उप खंड (अ) आणि (ब) वगळण्यात येतील ;

(२) अनुच्छेद ५ मध्ये,—

(क) खंड (ब) च्या स्तंभ (२) मध्ये, “ रोख्याच्या ” या मजकुराने सुरू होणाऱ्या आणि “ कमाल मर्यादेच्या अधीनतेने ” या मजकुराने संपणाऱ्या मजकुराऐवजी, पुढील मजकूर दाखल करण्यात येईल :—

“ रोख्याच्या, यथास्थिति, खरेदीच्या किंवा विक्रीच्या वेळी असलेल्या मूल्याच्या दर १,००,००० रुपयांकरिता किंवा त्याच्या भागाकरिता पन्नास पैसे.” ;

(ख) खंड (ड) च्या स्तंभ (२) मध्ये, “ संव्यवहाराच्या ” या मजकुराने सुरू होणाऱ्या आणि “ एक रुपया ” या मजकुराने संपणाऱ्या मजकुराऐवजी पुढील मजकूर दाखल करण्यात येईल :—

“ कापसाच्या मूल्याच्या दर १०,००० रुपयांकरिता किंवा त्याच्या भागाकरिता एक रुपया.” ;

(ग) खंड (ई) च्या स्तंभ (२) मधील, उप-खंड (अ), (ब) व (क) ऐवजी, पुढील मजकूर दाखल करण्यात येईल :—

“ चांदी किंवा सोने किंवा यथास्थिति सॉव्हरिन याच्या मूल्याच्या दर १०,००० रुपयांकरिता किंवा त्याच्या भागाकरिता एक रुपया.” ;

(घ) खंड (फ) च्या स्तंभ (२) मध्ये, “ गळित धान्याच्या ” या मजकुराने सुरू होणाऱ्या आणि “ एक रुपया ” या मजकुराने संपणाऱ्या मजकुराऐवजी पुढील मजकूर दाखल करण्यात येईल :—

“ गळित धान्याच्या मूल्याच्या दर १०,००० रुपयांकरिता किंवा त्याच्या भागाकरिता एक रुपया.” ;

(ड) खंड (ग) च्या स्तंभ (२) मधील, “ कोणत्याही प्रकारचे सूत ” या मजकुराने सुरू होणाऱ्या आणि “ एक रुपया ” या मजकुराने संपणाऱ्या मजकुराऐवजी पुढील मजकूर दाखल करण्यात येईल :—

“ कोणत्याही प्रकारचे सूत, खनिजेतर तेले किंवा यथास्थिति, कोणत्याही प्रकारचे मसाले यांच्या मूल्याच्या दर १०,००० रुपयांकरिता किंवा त्याच्या भागाकरिता एक रुपया.” ;

(च) खंड (ग-अ) यास, त्या खंडाचा उप-खंड (एक) असा नवीन क्रमांक देण्यात येईल आणि अशा नव्याने क्रमांक दिलेल्या उप-खंड (एक) नंतर, पुढील उप-खंड जादा दाखल करण्यात येईल :—

“(दोन) गुंतवणूकदाराने विकासकाकडून युनिटाच्या बाजारमूल्यावर, अनुच्छेद २५ केलेल्या कोणत्याही योजनेतील किंवा च्या खंड (अ), (ब), (क) किंवा यथास्थिति

प्रकल्पातील एका किंवा त्याहून अधिक (ड) अन्वये अभिहस्तांतरणावर आकारणी-
युनिटांच्या खरेदीसंबंधात असेल तर : योग्य असलेल्या शुल्काइतके शुल्क.”;

परंतु, या उप-खंडाखालील करारान्वये, गुंतवणूकदाराने, त्यानंतरच्या खरेदीदाराकडे केलेल्या संपत्तीच्या अभिहस्तांतरणावर, असे हस्तांतरण किंवा अभिहस्तांकन, कराराच्या दिनांकापासून तीन वर्षांच्या कालावधीमध्ये केलेले असेल तर, शंभर रुपये इतकी शिल्लक ठेवल्यानंतर, या खंडान्वये प्रत्येक युनिटासाठी आकारणीयोग्य असलेले शुल्क, अनुच्छेद २५ (अभिहस्तांतरण) अन्वये आकारणीयोग्य असलेल्या शुल्कामध्ये समायोजित करण्यात येईल. समायोजनानंतर कोणतेही शुल्क देण्याची आवश्यकता नसेल तर, अभिहस्तांतरणासाठीचे किमान शुल्क एक हजार रुपये इतके असेल.

स्पष्टीकरण.—या खंडाच्या प्रयोजनासाठी, युनिट यामध्ये, सदनिका, वेश्म, गाळा, वेशिमका किंवा सक्षम प्राधिकार्याने इमारतीच्या आराखड्यात मान्य केल्याप्रमाणे, कोणत्याही नावाने संबोधले जाणारे इतर कोणतेही युनिट, यांचा समावेश असेल.

(छ) खंड (ह) ऐवजी, पुढील खंड दाखल करण्यात येईल :—

“(ह) (अ) जर,—

(एक) कोणतेही उत्पादन किंवा करारात संमत केलेल्या रकमेच्या दर १,००० कार्यक्रम किंवा सोहळा यांच्यापासून नफा रुपयांकरिता किंवा त्याच्या भागाकरिता मिळवण्याच्या किंवा व्यवसाय करण्याच्या हेतूने दोन रुपये पन्नास पैसे. त्यांना चालना देण्यासाठी, प्रसार माध्यमावर केलेली कोणतीही जाहिरात, या संबंधात असेल तर.

(दोन) एखादा सोहळा किंवा एखादा चित्रपट करारात संमत केलेल्या रकमेच्या दर १,००० याचे दृक प्रसारण, प्रसारण किंवा प्रदर्शन रुपयांकरिता किंवा त्याच्या भागाकरिता यांचा संपूर्ण हक्क प्रदान करणे, यासंबंधात दोन रुपये पन्नास पैसे. असेल तर.

(तीन) कराराचे मूल्य १,००,००० रुपयांहून अधिक असेल अशा कोणत्याही व्यक्तीने किंवा व्यक्तींच्या गटाने सादर करावयाच्या विशिष्ट कार्यक्रमाच्या संबंधात असेल तर.

करारात संमत केलेल्या रकमेच्या दर १,००० रुपयांकरिता किंवा त्याच्या भागाकरिता दोन रुपये पन्नास पैसे.

(चार) कोणतेही आबंधन, हक्क किंवा हित-संबंध यांच्या निर्मितीच्या संबंधातील आणि आर्थिक मूल्य असणारे परंतु या अनुच्छेदामध्ये समाविष्ट केलेले नसेल तर.

करारात संमत केलेल्या रकमेच्या दर १,००० रुपयांकरिता किंवा त्याच्या भागाकरिता दोन रुपये पन्नास पैसे.

१९५७ चा ४४. (पाच) कॉपीराईट अधिनियम, १९५७ अन्वये कॉपीराईटच्या अभिहस्तांकनाच्या संबंधात असेल तर.

अशा अभिहस्तांकनासाठी स्वाक्षरित केलेल्या मूल्याच्या करारात संमत केलेल्या रकमेच्या दर १,००० रुपयांकरिता किंवा त्याच्या भागाकरिता दोन रुपये पन्नास पैसे.

(ब) अन्यथा तरतूद केलेली नसल्यास.

शंभर रुपये.”;

स्पष्टीकरण.—अनुच्छेद १९, ४३ किंवा यथास्थिति, ५१अ अन्वये दिलेले कोणतेही शुल्क, खंड (ब), (क), (ड), (ई), (फ) आणि (ग) अन्वये आकारणीयोग्य असलेल्या शुल्कामध्ये समायोजित करण्यात येईल.

(३) अनुच्छेद ६ मध्ये,—

(क) खंड (१) मधील, स्तंभ (२) मध्ये,—

(एक) “ पाचशे ” या मजकुराऐवजी, “ एक हजार ” हा मजकूर दाखल करण्यात येईल ;

(दोन) “ पाच लाख रुपयांच्या ” या मजकुराऐवजी, “ दहा लाख रुपयांच्या ” हा मजकूर दाखल करण्यात येईल ;

(ख) खंड (२) मधील, स्तंभ (२) मध्ये,—

(एक) “ पाचशे ” या मजकुराऐवजी, “ एक हजार ” हा मजकूर दाखल करण्यात येईल ;

(दोन) “ पाच लाख रुपये ” या मजकुराऐवजी, “ दहा लाख रुपये ” हा मजकूर दाखल करण्यात येईल ;

(४) अनुच्छेद ११ मध्ये, स्तंभ (१) मधील, अभिहस्तांकनाशी संबंधित असलेल्या खंडामध्ये, “ यथास्थिती ” या मजकुरानंतर, “ विकास करार [अनुच्छेद ५ (ग-अ)] ”, हा मजकूर जादा दाखल करण्यात येईल ;

(५) अनुच्छेद २५ च्या स्तंभ (१) मधील, स्पष्टीकरण दोनच्या परिच्छेद (एक) मध्ये, “ गाळा किंवा वेशिमका किंवा ” या मजकुरानंतर, “ सक्षम प्राधिकार्याने इमारतीच्या आराखड्यात मान्य केल्याप्रमाणे ” हा मजकूर जादा दाखल करण्यात येईल ;

(६) अनुच्छेद २७ च्या स्तंभ (२) मधील, “बीस रुपयांच्या” या मजकुराऐवजी, “शंभर रुपयांच्या” हा मजकूर दाखल करण्यात येईल ;

(७) अनुच्छेद २९ मधील, स्तंभ (१) मध्ये, पुढील स्पष्टीकरण जादा दाखल करण्यात येईल :—

“स्पष्टीकरण.— या अनुच्छेदाच्या प्रयोजनार्थ, “गोदी किंवा बंदर” यामध्ये “विमानतळ” आणि “कार्गो हब” यांचा समावेश होईल.”;

(८) अनुच्छेद ३१ मधील, स्तंभ (१) मध्ये, “मुंबई विवाह नोंदणी अधिनियम, १९५३” या मजकुराऐवजी, “महाराष्ट्र विवाह मंडळाचे विनियमन आणि विवाह नोंदणी अधिनियम, १९९८” हा मजकूर दाखल करण्यात येईल ;

१९५४ चा
मुंबई ५.
१९९९ चा
महा. २०.

(९) अनुच्छेद ३२ मधील, स्तंभ (१) मध्ये, पुढील स्पष्टीकरण जादा दाखल करण्यात येईल :—

“स्पष्टीकरण.— या अनुच्छेदाच्या प्रयोजनार्थ, यात यापूर्वी काहीही अंतर्भूत असले तरी, विनियमन केलेल्या कोणत्याही एका मालमत्तेवर असलेले कमाल शुल्क आकारणीयोग्य असेल.” ;

(१०) अनुच्छेद ३३ मध्ये, खंड (ब) मधील, उप खंड (दोन) च्या स्तंभ (२) मध्ये,—

(एक) “पाचशे” या मजकुराऐवजी “एक हजार” हा मजकूर दाखल करण्यात येईल ;

(दोन) “पाच लाख रुपयांच्या” या मजकुराऐवजी “दहा लाख रुपयांच्या” हा मजकूर दाखल करण्यात येईल ;

(११) अनुच्छेद ३६ ऐवजी, पुढील अनुच्छेद दाखल करण्यात येईल :—

“३६. भाडेपट्टा.—पोट-पट्टा किंवा पोट-भाडेपट्टा व भाड्याने किंवा पोट-भाड्याने देण्या-संबंधीचा कोणताही करारनामा किंवा भाडेपट्ट्याचे कोणतेही नवीकरण यांसह—

(एक) असा भाडेपट्टा पाच वर्षांहून कमी कालावधीकरिता असल्याचे अभिप्रेत असेल त्याबाबतीत ;

मालमत्तेच्या बाजार मूल्याच्या १० टक्के रकमेवर अनुच्छेद २५ च्या, यथास्थिति, खंड (अ), (ब), (क) किंवा (ड) खालील अभिहस्तांतरणपत्राच्या बाबतीत आकारणीयोग्य असते तितके शुल्क.

(दोन) संभाव्य किंवा अन्य प्रकारच्या नवीकरण करण्याच्या खंडासह, भाडेपट्टा पाच वर्षांहून अधिक पण १० वर्षांहून अधिक नाही इतक्या कालावधीकरिता असल्याचे अभिप्रेत असेल त्याबाबतीत ;

मालमत्तेच्या बाजार मूल्याच्या २५ टक्के रकमेवर अनुच्छेद २५ च्या, यथास्थिति, खंड (अ), (ब), (क) किंवा (ड) खालील अभिहस्तांतरणपत्राच्या बाबतीत आकारणीयोग्य असते तितके शुल्क.

- (तीन) संभाव्य किंवा अन्य प्रकारच्या नवीकरण करण्याच्या खंडासह, भाडेपट्टा १० वर्षांहून अधिक पण २९ वर्षांहून अधिक नाही इतक्या कालावधीकरिता असल्याचे अभिप्रेत असेल त्याबाबतीत ;
- (चार) संभाव्य किंवा अन्य प्रकारच्या नवीकरण करण्याच्या खंडासह, भाडेपट्टा २९ वर्षांहून अधिक कालावधीकरिता अथवा शाश्वत काळाकरिता असल्याचे अभिप्रेत असेल किंवा भाडेपट्टा कोणत्याही निश्चित कालावधीकरिता असल्याचे अभिप्रेत नसेल किंवा भाडेपट्टा २९ वर्षांहून अधिक कालावधीकरिता असल्याचे अभिप्रेत असेल त्याबाबतीत.

मालमत्तेच्या बाजार मूल्याच्या ५० टक्के रकमेवर अनुच्छेद २५ च्या, यथास्थिति, खंड (अ), (ब), (क) किंवा (ड) खाली अभिहस्तांतरणपत्राच्या बाबतीत आकारणीयोग्य असते तितके शुल्क.

मालमत्तेच्या बाजार मूल्याच्या ९० टक्के रकमेवर अनुच्छेद २५ च्या, यथास्थिति, खंड (अ), (ब), (क) किंवा (ड) खाली अभिहस्तांतरणपत्राच्या बाबतीत आकारणीयोग्य असते तितके शुल्क.” ;

स्पष्टीकरण एक.—हत्ता (Premium) किंवा आगाऊ दिलेली किंवा आगाऊ द्यावयाची रक्कम किंवा प्रतिभूती ठेव (कोणत्याही नावाने असलेली) या स्वरूपातील कोणताही मोबदला हा बाजार मूल्याच्या प्रयोजनार्थ, मान्य केलेला मोबदला आहे, असे समजले जाईल.

स्पष्टीकरण दोन.—नवीकरणाचा कालावधी विनिर्देशपूर्वक नमूद केला असेल तर, त्यास, विद्यमान भाडेपट्ट्याचा भाग असल्याचे समजण्यात येईल.

(१२) अनुच्छेद ३६अ मध्ये,—

(क) खंड (अ) मध्ये,—

(एक) स्तंभ (१) मध्ये, “तेहतीस महिन्यांपेक्षा” या मजकुराऐवजी “साठ महिन्यांपेक्षा” हा मजकूर दाखल करण्यात येईल ;

(दोन) स्तंभ (१) व (२) मध्ये, “अकरा महिन्यांच्या” हा मजकूर ज्या ज्या ठिकाणी येईल त्या त्या ठिकाणी त्याऐवजी “बारा महिन्यांच्या” हा मजकूर दाखल करण्यात येईल ;

(तीन) उप खंड (एक) मध्ये,—

(क) नोंद (अ) पूर्वी पुढील परिच्छेद जादा दाखल करण्यात येईल :—

“(१) निवासी जागेशी संबंधित असेल तर,—” ;

(ख) नोंद (क) मध्ये, “पाच लाख रुपयांपेक्षा अधिक असेल” या मजकुरानंतर “परंतु दहा लाख रुपयांपेक्षा अधिक नसेल” हा मजकूर समाविष्ट करण्यात येईल ;

(ग) नोंद (क) नंतर, पुढील नोंद समाविष्ट करण्यात येईल :—

“ (ड) बारा महिन्यांच्या एकाच अवधीसाठी प्रत्येक बारा महिन्यांच्या अवधीसाठी किंवा त्याच्या वार्षिक भाड्याची सरासरी रक्कम अधिक भागासाठी पाच हजार रुपये ; ” ;
प्रतिभूती ठेवीची रक्कम किंवा आगाऊ दिलेली किंवा द्यावयाची रक्कम ही दहा लाखांहून अधिक असेल त्याबाबतीत.

(घ) अशाप्रकारे समाविष्ट करण्यात आलेल्या नोंद ‘(ड)’ नंतर, पुढील परिच्छेद समाविष्ट करण्यात येईल :—

“ (२) अनिवासी जागेशी संबंधित असेल यथास्थिति वरील नोंद (अ), (ब), (क) किंवा तर. (ड) अन्वये निवासी जागांसाठी आकारणीयोग्य असलेल्या शुल्काच्या रकमेची दुप्पट रक्कम ; ” ;

(चार) उप खंड (दोन) मध्ये,—

(क) नोंद (अ) पूर्वी, पुढील परिच्छेद समाविष्ट करण्यात येईल :—

“ (१) निवासी जागेशी संबंधित असेल तर,—” ;

(ख) नोंद (क) नंतर, पुढील परिच्छेद समाविष्ट करण्यात येईल :—

“ (२) अनिवासी जागेशी संबंधित असेल यथास्थिति, वरील नोंद (अ), (ब) किंवा तर. (क) अन्वये निवासी जागांसाठी आकारणीयोग्य असलेल्या शुल्काच्या रकमेची दुप्पट रक्कम. ” ;

(पाच) उप खंड (तीन) मध्ये,—

(क) नोंद (अ) पूर्वी, पुढील परिच्छेद समाविष्ट करण्यात येईल :—

“ (१) निवासी जागेशी संबंधित असेल तर,—” ;

(ख) नोंद (क) नंतर, पुढील नवीन परिच्छेद समाविष्ट करण्यात येईल :—

“ (२) अनिवासी जागेशी संबंधित असेल यथास्थिति, वरील नोंद (अ), (ब) किंवा तर. (क) अन्वये निवासी जागांसाठी आकारणीयोग्य असलेल्या शुल्काच्या रकमेची दुप्पट रक्कम. ” ;

(ख) खंड (ब) ऐवजी, पुढील खंड दाखल करण्यात येईल :—

“ (ब) असा संमति-नि-परवानगी करार अनुच्छेद ३६ च्या खंड (दोन), (तीन) किंवा नवीकरण करण्याच्या खंडासह किंवा त्या- (चार) अन्वये भाडेपट्ट्यावर आकारणीयोग्य शिवाय, साठ महिन्यांपेक्षा अधिक कालावधी- योग्य असेल तेवढेच शुल्क ; ” ;
साठी केल्याचे अभिप्रेत असेल अशा प्रकरणात.

(१३) अनुच्छेद ४०च्या, खंड (ब) मधील, स्तंभ (२) मध्ये,—

(एक) “ पाचशे रुपयांकरिता ” या मजकुराऐवजी, “ एक हजार रुपयांकरिता ” हा मजकूर दाखल करण्यात येईल ;

(दोन) “ पाच लाख रुपयांच्या ” या मजकुराऐवजी, “ दहा लाख रुपयांच्या ” हा मजकूर दाखल करण्यात येईल ;

(१४) अनुच्छेद ४३ मध्ये,—

(क) खंड (अ) मध्ये, स्तंभ (२) मधील, “ ४,५०० किलोग्रॅमच्या प्रत्येक संव्यवहार-युनिटाकरिता किंवा त्याच्या भागाकरिता. ” या मजकुराऐवजी, पुढील मजकूर दाखल करण्यात येईल :—

“ कापसाच्या मूल्याच्या १०,००० रुपयांकरिता किंवा त्याच्या भागाकरिता . ” ;

(ख) खंड (ब) मध्ये, स्तंभ (२) मधील उपखंड (अ), (ब) व (क) ऐवजी, पुढील मजकूर दाखल करण्यात येईल :—

“ चांदी किंवा सोने किंवा यथास्थिति, सॉव्हरिनच्या मूल्याच्या, प्रत्येक १०,००० रुपयांकरिता किंवा त्याच्या भागाकरिता एक रुपया. ” ;

(ग) खंड (क) मध्ये, स्तंभ (२) मधील “ गळित धान्यांच्या दर १०,००० किलोग्रॅमकरिता ” या मजकुराऐवजी, पुढील मजकूर दाखल करण्यात येईल :—

“ गळित धान्यांच्या मूल्याच्या १०,००० रुपयांकरिता किंवा त्याच्या भागाकरिता. ” ;

(घ) खंड (ड) मध्ये, स्तंभ (२) मधील, “ राज्य शासन ” या मजकुराने सुरू होणाऱ्या आणि “ मसाले ” या मजकुराने संपणाऱ्या मजकुराऐवजी, पुढील मजकूर दाखल करण्यात येईल :—

“ कोणत्याही प्रकारचे सूत, खनिजेतर तेले किंवा यथास्थिति, कोणत्याही प्रकारचे मसाले. ” ;

(ड) खंड (ई) मध्ये, स्तंभ (२) मधील, “ दर १०,००० रुपयांकरिता किंवा त्याच्या भागाकरिता ” या मजकुराऐवजी पुढील मजकूर दाखल करण्यात येईल :—

“ मालाच्या मूल्याच्या दर १०,००० रुपयांकरिता किंवा त्याच्या भागाकरिता. ” ;

(च) खंड (ग) मध्ये, स्तंभ (२) मधील, “ त्या रोख्याच्या ” या मजकुराने सुरू होणाऱ्या व “ अधीनतेने. ” या मजकुराने संपणाऱ्या मजकुराऐवजी, पुढील मजकूर दाखल करण्यात येईल :-

“ रोख्याच्या मूल्याच्या दर १,००,००० रुपयांकरिता किंवा त्याच्या भागाकरिता पन्नास पैसे. ” ;

(छ) स्तंभ (१) मध्ये, पुढील स्पष्टीकरण शेवटी जादा दाखल करण्यात येईल :—

“ स्पष्टीकरण.— खंड (ब), (क), (ड), (ई), (फ) व (ग) च्या प्रयोजनासाठी, अनुच्छेद ५१ अ अन्वये, शुल्क कोणतेही असल्यास, भरले असेल तर, ते शुल्क, या अनुच्छेदाअन्वये देय असलेल्या शुल्कामधून कमी करण्यात येईल. ” ;

(१५) अनुच्छेद ५१ नंतर, पुढील अनुच्छेद समाविष्ट करण्यात येईल :—

“ ५१अ. कलम १०ब मध्ये उल्लेख केलेल्या
रोखे बाजार किंवा संघ यांच्या-
मार्फत व्यापारी सदस्याने केलेल्या
संव्यवहाराचा अभिलेख (इलेक्ट्रॉनिक
किंवा अन्यथा).

(अ) सरकारी रोख्यांच्या विक्री आणि खरेदीच्या संबंधात असेल तर रोख्याच्या मूल्याच्या दर एक कोटी रुपयांकरिता किंवा त्याच्या भागाकरिता पन्नास रुपये.

(ब) वरील बाब (अ) खाली मोडत असतील अशा रोख्यांव्यतिरिक्त,—

रोख्यांच्या खरेदी किंवा विक्रीच्या
संबंधात असेल तर,—

(एक) बटवडा झाला असेल त्या बाबतीत.	दर १०,००० रुपयांकरिता किंवा त्याच्या भागाकरिता एक रुपया.
(दोन) बटवडा झाला नसेल त्या बाबतीत.	दर १०,००० रुपयांकरिता किंवा त्याच्या भागाकरिता वीस पैसे.
(क) वायद्याचे सोदे व विकल्पाधिकारांच्या व्यापाराच्या संबंधात असेल तर.	दर १०,००० रुपयांकरिता किंवा त्याच्या भागाकरिता वीस पैसे.
(ड) एखाद्या संधामार्फत किंवा अन्यथा व्यापार करण्यात आलेल्या वस्तूंच्या वायदा संविदांच्या संबंधात असेल तर.	दर १,००,००० रुपयांकरिता किंवा त्याच्या भागाकरिता एक रुपया.” ;

स्पष्टीकरण एक.— या अनुच्छेदाअन्वये
भरलेले कोणतेही शुल्क, अनुच्छेद ५,
१९ किंवा यथास्थिति, ४३ अन्वये
आकारणीयोग्य असलेल्या शुल्काच्या
बाबतीत समायोजित करण्यात येईल.

स्पष्टीकरण दोन.— खंड (ब) च्या
प्रयोजनासाठी, रोख्यांना, रोखे संविदा
(विनियमन) अधिनियम, १९५६ द्वारे
व्याख्या केल्याप्रमाणेच अर्थ असेल.

१९५६ चा
४२.

(१६) अनुच्छेद ५२ ऐवजी, पुढील अनुच्छेद दाखल करण्यात येईल :—

“ ५२. परिमोचनपत्र.— म्हणजे, ज्या संलेखाद्वारे मालमत्तेच्या विषयवस्तूच्या बाजार-
(ज्याकरिता, कलम २४ मध्ये तरतूद केली मूल्यावर प्रत्येक पाचशे रुपयांकरिता
आहे असे संलेख नव्हे) एखादी व्यक्ती इतर किंवा त्यांच्या भागाकरिता पाच रुपये :
व्यक्तीविरुद्ध किंवा विनिर्दिष्ट मालमत्तेवरील परंतु कलम ३२अ च्या तरतुदी, योग्य त्या
हक्कमागणी सोडून देते असा कोणताही संलेख. फेरफारांसह, त्या कलमाखालील संलेखास त्या
ज्याप्रमाणे लागू होतात त्याप्रमाणे अशा परिमोचनपत्रास किंवा तशा स्वरूपाच्या व्यवस्थेस
लागू होतील. ”;

(१७) अनुच्छेद ५९ मधील, स्तंभ (२) मधील, “ दहा हजार रुपयांच्या कमाल मर्यादेच्या अधीनतेने ”
हा मजकूर वगळण्यात येईल.

निवेदन.

सन २००५-२००६ या वर्षासाठीच्या मा. वित्त मंत्र्यांच्या अर्थसंकल्पीय भाषणामध्ये मांडलेले, मुंबई मुद्रांक अधिनियम, १९५८ अन्वये वसूल करावयाच्या मुद्रांक शुल्काच्या दरात सुधारणा करण्यासंबंधातील प्रस्ताव अंमलात आणण्याच्या दृष्टीने, उक्त अधिनियमात विवक्षित सुधारणा करण्याचे प्रस्तावित केले आहे. उक्त अधिनियमात करावयाच्या प्रस्तावित महत्त्वाच्या तरतुदी स्थूलमानाने पुढीलप्रमाणे आहेत :—

(क) ठेवीदार अधिनियम, १९९६ (१९९६ चा २२) (The Depositories Act, 1996) आणि माहिती तंत्रज्ञान अधिनियम, २००० (२००० चा २१) यांच्या आरंभानंतर पुढे आलेल्या व्यापाराच्या नवीन प्रकाराशी जुळवून घेण्यासाठी आणि मुद्रांक शुल्क वसुली सुलभ करण्यासाठी, बटवडा झालेला आणि विना बटवडा व्यवहार म्हणून एक साधी, वर्गीकरणरूप संरचना मांडण्यात येत आहे ;

(ख) गुंतवणूकदार कराराच्या बाबतीत मुद्रांक शुल्क प्रदानाच्या संरचनेचे सुसूत्रीकरण करण्यासाठी आणि स्वेच्छेने तिचे अनुपालन करवून घेण्यासाठी, एक नवीन पद्धत सुरू करण्यात येत आहे ;

(ग) मालमत्तेच्या बाजारमूल्याच्या आधारे भाडेपट्ट्यांवर मुद्रांक शुल्क बसविण्याची तरतूद करणे ;

(घ) संमती-नि-परवानगी करारांचे निवासी व अनिवासी जागांच्या आधारावर वर्गीकरण करण्यात येत असून, संमती-नि-परवानगी करारांचा कालावधी तेहतीस महिन्यांवरून साठ महिन्यांपर्यंत वाढविण्यात येत आहे ;

(ङ) कर जालामध्ये संलेखांचे नवीन प्रवर्ग प्रचारात आणण्यासाठी, प्रसारमाध्यमांवरील जाहिरातींशी तसेच दूक प्रसारण व प्रसारण यांच्याशी संबंधित संलेखांचा अंतर्भाव करता यावा म्हणून अनुच्छेद ५ मध्ये सुधारणा करण्यात येत आहे, तसेच व्यापारी सदस्याने, रोखे बाजार किंवा संघामार्फत केलेल्या व्यवहाराच्या अभिलेखावर मुद्रांक शुल्क बसविण्याची तरतूद करण्यासाठी नवीन अनुच्छेद ५१अ समाविष्ट करण्यात येत आहे.

२. राज्य विधानमंडळाच्या दोन्ही सभागृहांचे अधिवेशन चालू नाही आणि उपरोक्त प्रयोजनांसाठी, मुंबई मुद्रांक अधिनियम, १९५८ (१९५८ चा मुंबई ६०) यामध्ये आणखी सुधारणा करण्यासाठी महाराष्ट्राच्या राज्यपालांनी तात्काळ कार्यवाही करणे जीमुळे आवश्यक व्हावे, अशी परिस्थिती अस्तित्वात असल्याबद्दल त्यांची खात्री पटली आहे, म्हणून हा अध्यादेश प्रख्यापित करण्यात येत आहे.

मुंबई,
दिनांक ७ मे २००५.

एस्. एम्. कृष्णा,
महाराष्ट्राचे राज्यपाल.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

के. एस्. वत्स,
शासनाचे सचिव.

शासकीय मध्यवर्ती मुद्रणालय, मुंबई.